

Katsaus Espanjan Sisällissotaan

LÄHTIESSÄMME kirjoittamaan Espanjassa jo enemmän kuin kahden kuukauden ajan käynnissä olleesta fascistien aloittamasta sisällissodasta, joka on muodostunut mitä verisemmäksi ihmisteurastukseksi, on meidän pantava ennenkaikkea merkille joitakin tapahtumia, joilla on ollut fascistien toimintaa edistävä ja niin kutsuttua "kansanrintamahallitusta" heikentävä luonne. Otamme siis niistä joitakin käsittelyn alaiseksi tapahtumajärjestyksen mukaisesti.

Ne Espanjan politikoitsijat, joista "kansanrintamahallitus" muodostettiin vaalivoiton jälkeen, saivat äänestäjien enemmistön kannatuksen vaaleissa pääsiallisesti siksi, että he lupasivat vapauttaa 30,000 poliittista vankia ja antaa maata maanviljelystyöläisille ja sellaisille talonpojille, joilla sitä ei ollut. Edellisen lupauksen antamisen kautta saivat kyseessäolevat politikoitsijat huomattavan ison osan järjestyneistä palkkatyöläisistä äänestämään itseään ja jälkimmäinen tuotti heille maanviljelystyöläisten ja maattomien talonpoikain äänet. Näiden kahden lupauksen käsittämme tuoneen heille vaalivoiton ja antamaan edellytyksen "kansanrintamahallituksen" muodostamiseen.

Mutta nämä Espanjan politikoitsijat eivät olleet muiden maiden politikoitsijoita kummempia, mikäli tuli kysymykseen lupauksien toteuttaminen voiton vaaliurnalla saavuttamisen jälkeen. Vaikka he olivat antaneet järjestyneille työläisille vakuuttavan lupauksen siitä, että he heti valtaansaapäästyään tulevat vapauttamaan kaikki poliittiset vangit, niin eivät he näyttäneet aikovankaan täyttää lupautaan virkoihin pääsynsä jälkeen. He tuskin olisivat sitä koskaan täyttäneekään jolleivät järjestyneet työläiset pokottaneet siihen hallitusta uhmaaviin taisteluihin alkamisensa kautta.

"Kansanrintamahallitus" vitkasti myös maareformien toteuttamiseen nähden, mutta maanviljelystyöläiset lopetti-

vat senkin ryhtymällä jakamaan suurtilallisten omistamia maita omavaltaisesti.

Noilla kahdella petosaikeella menettivät hallituksen viroissa olleet politikoitsijat niiden suosion, jotka heidät olivat virkoihin äänestäneet ja se kärjisti fascistien ja työläisten välisiä suhteita, joihin hallitus oli myös erottamattomasti sidottu.

"Kansanrintamahallitus" ei voinut pyytellä keskitiellä, kuten se kaikesta päätäten oli suunnitellut tehdä. Ennenkaikkea sen oli vapautettava poliittiset vangit — oikeastaan työläiset vapauttivat niistä osan jo ennenkuin vapauttamista koskeva laki oli saatu laadituksi. Käytäntö kulki myös edellä maatalousreformien toteuttamisessa, sillä maanviljelystyöläiset olivat jakaneet joitakin suurtiloja keskenään ennen sitä koskevan lain voimaan astumista.

Kun fascistit näkivät työläisten otta- neen hallituksesta niskaotteen, niin ryhtyivät he heti varustautumaan sisällissotaa varten. Työläiset huomasivat sen ja kehoittivat hallituksen olemaan varuillaan sekä ehkäisemään sen. Hallitus ei kuitenkaan lainannut varoituksille mitään huomiota ja niin saivat fascistit varustautua vallan käsiinsä ottamista varten häiritsemättä; keskittäen ne toimintansa pääpainon sotilaiden keskuuteen ja menestyivät siellä mainiosti, kuten myöhemmät tapahtumat ovat osoittaneet.

Niinpä, kun kolmatta kuuta sitten alkanut sisällissota alkoi, olivat sotilaat suurimmalta osalta fascistien puolella rintamaa. Linnoituksien kanuunat, kasarmien konekiväärit ja osa laivaston tykeistäkin alkoi sylkeä kuulia työläisten ruumiisiin. Siellä, missä työläiset olivat taloudellisesti parhaiten järjestyneitä, he tekivät pikaisen lopun fascistien valtaannousuyrityksistä käsiinsä ottamiensa aseitten kanssa. Mutta sellaisilla alueilla, joissa työläisten järjestöt eivät olleet niin voimakkaita että ne olisivat voineet ottaa määräämisvallan omiin käsiinsä ja aseistaa työläiset, pääsivät fascistit aseman herroiksi.

Tässä kohdassa on erikoisesti pantava merkille se seikka, että hallituskin oli halutuin antamaan aseita syndikalistisiin järjestöihin kuuluville työläisille sisällissodan alkuaikoina, pelaten siten suorastaan fascistien käsiin ja johtivat itsensä mitä tukalampaan asemaan.

Tämän hallituksen menettelyn käsitäme johtuncen siitä, että se pelkäsi syndikalistien — sen jälkeen kun ne kukistavat fascistit — kukistavan myös "kansanrintamahallituksen" ja ottavan hallintovalan omiin käsiinsä taloudellisten järjestöjensä kautta.

Tämä mitä selvemmin osoittaa mitä osaa poliittiset hallitukset, olkoonpa ne minkänimisiä tahansa, vievät taisteluiden hetkinä. Poliittista hallitusta ei näytä liikkuttavan mikään muu niin paljon kuin vallan satulassa pysyminen. Se, kuinka paljon vissinlaisen hallituksen säilyttäminen tulee vaatimaan uhreja, ei näytä heitä vähääkään huolestuttavan.

Fasnistien alkama kapina osottautui kuitenkin olevan niin laajakantoinen ja voimakas, että hallitus ennen pitkää käsitäi asemansa olevan uhkaavan ja niin se alkoi antaa aseita kaikkialla myös syndikalisteille ja muihin työläisten taloudellisiin järjestöihin kuuluville työläisille, jotka olivat halukkaita taistelemaan fascisteja vastaan. Näinollen on Espanjassa nyt käynnissä sisällissota, jossa yhdellä puolen ovat fascistit, monarkistit ja suurin osa sotilaista; toisella puolen ollen syndikalistit, sosialistit, kommunistit, tasavaltalaiset ja muut liberaaliset ainekset.

KANSAN VALTIMO AVATTU

Sanomattakin on selvää, että tällaisen sisällissodan kautta vuotaa työläisten veri aivan virtanaan tai sanoisimmeko että kansan valtimo on avattu, sillä tässä taistelussa ei ole säästetty naisia eikä lapsiakaan. Eräältä taholta saapuneissa uutisissa vakuutetaan tähän mennessä taisteluissa kaatuneen 75,000 ja näiden lisäksi teloitettu noin 40,000. Vakavasti haavoitunciden ja tavalla tai toisella surmaantuneiden yhteisen lukumäärän vakuutetaan

olevan hyvän joukon yli 200,000. Kaatuneilta on jäänyt 38,000 leskeä ja 77,000 orpoa. Sitäpaitsi taisteluiden päättymisestä ei ole vielä mitään tietoa, päinvastoin entistä isompia taisteluja odotetaan tapahtuvan läheisessä tulevaisuudessa.

Naiset ovat myös ottaneet aseet käteensä ja taistelevat miesten rinnalla fascisteja vastaan, kuten he ovat tehneet niin monta kertaa ennenkin niissä maissa, joissa sisällissota on puhjennut.

PUOLUEETTOMUUDEN IRVIKUVA

Siitä saakka kun Espanjan sisällissota alkoi, on Euroopan suurvaltojen välillä ollut neuvottelu melkein jatkuvasti käynnissä siitä minkä kannan otto siihen nähden olisi edullisin. Lukuisia kertoja on näissä neuvotteluissa ilmoitettu hyväksytyyn puolueettomuuskanta, mutta sitä ei ole kuitenkaan noudatettu, sillä Italian, Saksan ja Portugalin tiedetään avustaneen fascisteja jatkuvasti kaikilla tavoilla.

Portugalin hallitus on tehnyt Espanjan sisällissotaan suhtautumisensa kautta puolueettomuuslupauksestaan mitä räikeimmän irvikuvan. Hiljan saapuneiden uutisten mukaan se on, riisuttuaan ensin Portugalin puolelle perääntymään joutuneet 2,000 kansanrintaman sotilasta aseista, ajanut ne asevoimalla takaisin Espanjan puolelle, joka merkitsi sitä että fascistit ampuivat heidät kuoliaiksi Badajosin härkätaisteluareenalla.

Tämän lisäksi on Italiasta ja Saksasta todettu lähetetyn paljon kaikenlaisia sotatarpeita Portugaliin, josta ne on välitetty Espanjan fascisteille. Niinpä selittikin eräs ulkomainen sanomalehtikirjeenvaihtaja sotatarvekaupan olevan erittäin vilkasta Portugalin ja Espanjan rajalla; myyjinä ollen portugalilaiset ja ostajina Espanjan fascistit.

Useita Saksassa ja Italiassa valmistetuja lentokoneita ovat Espanjan hallitukselle uskolliset sotilaat ampuneet maahan ja on niissä monissa tapauksissa ollut myöskin joko natsi tai fascisti-ilmailija. Näistä seikoista tulee Espanjan hallitus antamaan pätevät todistukset Kansainliitolle ja protestoimaan mainittujen mai-

den hallituksien puolueettomuuden rikkomisista.

Syyskuun 20 päivänä päivätyn uutisen mukaan lähti höyrylaiva Neva Odessan satamasta 2,000 tonnia käsittävän ruokatarvelastin kanssa kohti Espanjaa. Nämä ruokatarpeet on ostettu niillä rahoilla, jotka venäläiset naiset ovat koonneet maan laajuisen toimenpiteensä kautta auttaakseen siten espanjalaisia tovereitaan. Nämä ruokatarpeet on aikomus viedä Espanjan hallitukselle myötätuntoisille naisille ja lapsille, jotka ovat joutuneet avun tarpeeseen maassa vallitsevan sisällissodan vuoksi. Siinä tapauksessa, jos fascistit yrittävät ehkäistä tai ehkäisevät tämän laivan espanjalaiseen satamaan pääsemistä, voi siitä aiheutua kansainväliä selkkauksia.

HALLITUKSEN NYKYINEN ASEMA

Hallituksen asemaa heikentävänä seikkana on ilmeisesti pidettävä sitä, kun fascistit hiljattain valloittivat Biskajanlahden rannalla olevan San Sebastianin ja sitä lähellä olevan Irunin kaupungin. Läntinen osa Biskajanlahden rannikkoa on kuitenkin vielä hallituksen joukkojen käsissä; ollen siellä 45,000 hyvin aseistettua sotilasta, mutta heillä on ilmoitettu olevan vähän ampumatarpeita ja niiden sinne lähettämisessä on hallituksella toistaiseksi vaikeuksia.

Etelään Madridista ovat Fascistit ja hallituksen joukot käyneet kiivaita taisteluja vaihtelevilla menestyksillä.

Hallituksen sotilaat miinoittivat fascistien hallussa olleen Alazarin linnoituksen ja räjäyttivät osan siitä ilmaan, mutta tästä huolimatta käyvät henkiinjääneet vielä sitkeää joskin toivotonta taistelua hallituksen joukkoja vastaan, jotka ovat jo linnoituksessa ja etsivät maanalaisiin holveihin piiloutuneita ja linnoituksen tuhoamattomassa osassa olevia fascisteja.

Nyt fascistit selittävät järjestävänsä joukkojaan yleistä Madridiin hyökkäystä varten, jonka he aikovat panna toimeen kolmelta eri taholta.

Samanaikaisesti on Madridista ilmoitettu, että siellä on syntynyt erimielisyyksiä hallituksen ja syndikalististen aineiden välillä; viimeksimainittujen vaatiessa kaikkien tuotanto- ja jakolaitoksien kansallistuttamista ja työläisille määräämisvaltaa niiden yli. Tästä huolimatta on hallituksen taholta edelleenkin vakuutettu, että se tulee pitämään pyhänä kaikkien ulkomaalaisten yksityisomistusoikeuksia.

Tämä riitaisuus, jos se kehittyy vakavaksi, voi heikentää hallituksen joukkojen taistelukuntoisuutta ja johtaa sen mahdollisesti odottamattoman pikaiseen häviöönkin, sillä sisäisesti erimielinen armeija menettää kokonaan taistelukuntoisuutensa.

